

Till tillverkare, importörer och distributörer av brandvarnare.

Marknadskontroll av brandvarnare

Byggproduktförordningen (EU) nr 305/2011, CPR, är en tvingade lagstiftning som tillämpas inom hela EU sedan 1 juli 2013.

I korthet innebär CPR ett gemensamt europeiskt sätt att bedöma och beskriva byggprodukters egenskaper. Metoder och kriterier för det finns i harmoniserade standarder. Om byggprodukten täcks av en harmoniserad standard vars samexistensperiod har löpt ut, ska produkten ha en prestandadeklaration och vara CE-märkt.

Genom att CE-märka byggprodukten tar tillverkaren ansvar för att uppgifterna om produktens egenskaper i prestandadeklarationen och i CE-märkningen stämmer med de faktiska.

Boverket är ansvarig myndighet för marknadskontroll av byggprodukter i Sverige. Marknadskontroll utförs för att upptäcka och rätta till missvisande uppgifter om byggprodukters egenskaper och på annat sätt felaktig CE-märkning. Eventuella felaktigheter ska i första hand korrigeras av tillverkaren, antingen genom att rätta till bristerna eller genom att avlägsna produkterna från marknaden.

Marknadskontrollen ger också Boverket tillfälle att ge information och vägledning om prestandadeklarationer, CE-märkning och om byggproduktförordningen

Marknadskontroll av brandvarnare

Boverket kommer under november 2013 att påbörja marknadskontroll av brandvarnare.

Tillämplig standard

SS-EN 14604:2005 Brand och räddning (Smoke alarm devices)

Marknadskontrollen avser:

- prestandadeklaration och CE-märkning
- tillverkningskontroll och dokumentation av denna
- provning av produkten på av Boverket utvalda produkter och egenskaper enligt metoderna i standarden SS-EN 14604:2005.

För respektive egenskap ska produktprestandan anges på det sätt som beskrivs i standarden. När det gäller just *denna* standard, är den utformad så att produkten förutsätts klara *alla* angivna väsentliga egenskaper i standardens ZA.1 tabell.

Brandvarnare som berörs av den harmoniserade standarden måste alltså klara (*pass*) alla de tester av väsentliga produktens egenskaper som ska utföras enligt standardens ZA-bilaga för att få CE-märkas. Att ange NPD, dvs. ingen prestanda fastställd (*no performance determined*) eller *fail*, i de fall produkten inte klarade ett test av en viss väsentlig egenskap, är inte möjligt om produkten ska CE-märkas, anser Boverket. I just denna standard anges i CE-märkningsexemplet därför inga prestanda alls för väsentliga egenskaper, då den förutsätts ha klarat "standardens krav". Här finns en övergående problematik i förhållande till reglerna i CPR, som är den överordnade lagstiftningen för CE-märkning av byggprodukter, tills standarden omarbetas i enlighet med CPR.

Enligt CPR ska i prestandadeklarationen samtliga väsentliga egenskaper tas upp i en lista, d.v.s. de väsentliga egenskaper (*essential requirements*) som anges i den harmoniserade standardens tabell ZA.1. Boverket finner det lämpligt att ange *pass* för alla dessa egenskaper i prestandadeklarationen, förutsatt att produkten verkligen klarat alla de relevanta testerna och att tillverkningskontrollen sköts korrekt.

Kontrollen kommer att ske hos tillverkare, importörer och distributörer. Kontrollen avser brandvarnare som omfattas av den angivna standarden; joniserade eller optiska, batteridrivna eller anslutna till elnätet samt enskilda eller seriekopplade brandvarnare.

Kanske besöker vi ert företag.

Boverket kommer att besöka ett antal berörda företag och kanske kommer vi till er. Innan besöket tar vi kontakt med de företag som valts ut. Det är viktigt att vi från Boverket, vid besöket, får möjlighet att träffa den hos er som är ansvarig för prestandadeklarationer, CE-märkning och för tillverkningskontrollen.

Tillverkare

Det är tillverkaren som är skyldig att upprätta en prestandadeklARATION som beskriver produktens väsentliga egenskaper enligt metoderna i standarden. När prestandadeklARATIONEN är gjord ska produkten CE-märkas. När det behövs ska tillverkaren se till att det finns kemikalieinformation om produkten. Vidare ska tillverkaren se till att produkten åtföljs av bruksanvisningar och säkerhetsföreskrifter

PrestandadeklARATIONEN, kemikalieinformation, bruksanvisningar och säkerhetsinformation ska vara på svenska för byggprodukter som säljs i Sverige.

Vid eventuellt besök vill vi ta del av följande dokumentation:

- tillverkarens bestämning av produkttyp på grundval av typprovning (enligt standarden: första typprovningen, ITT) och intyg/certifikat från det anmälda kontrollorganet om fabriken egen tillverkningskontroll
- prestandadeklARATION och CE-märkningen
- bruksanvisningar och säkerhetsföreskrifter för produkten

Genomgång av er tillverkningskontroll

Boverket kommer att kontrollera er styrning av tillverkningskontrollen och vill se dokumentation av er egenkontroll och underlaget för hur den går till (t.ex. loggböcker, tester m.m.).

Importör

Om byggprodukter som omfattas av en harmoniserad standard köps in från ett tredjeland, ska importören se till att produkterna är försedda med en prestandadeklARATION och är CE-märkta. Importörer ska ange sitt namn/firmanamn eller varumärke samt kontaktadress på produkten, eller, om det inte är möjligt, på förpackningen. Annars får produkterna inte säljas på den inre marknaden. (Som importör gäller det att hålla sig informerad om nya harmoniserade standarder för byggprodukter, som kommer successivt.)

När det behövs ska importören se till att det finns kemikalieinformation om produkten och att det finns bruksanvisningar och säkerhetsinformation. Dessa och prestandadeklARATIONEN ska vara på svenska för byggprodukter som säljs i Sverige.

Importörer som säljer byggprodukter under eget företagsnamn eller varumärke likställs med tillverkare och är skyldiga att prestandadeklARERA och CE-märka produkterna. Om produkten redan är provad i enlighet med den harmoniserade standarden av den ursprungliga tillverkaren, finns det möjlighet att använda provningsresultaten, om importören har tillverkarens skriftliga tillstånd.

Vid eventuellt besök vill vi ta del av följande dokumentation:

- tillverkarens bestämning av produkttyp på grundval av typprovning (enligt standarden: första typprovningen, ITT) och intyg/certifikat från det anmälda kontrollorganet om fabriken egen tillverkningskontroll
- prestandadeklaration och CE-märkningen
- bruksanvisningar och säkerhetsföreskrifter för produkten

Distributör

Distributörer ska också se till att byggprodukten, när så krävs, åtföljs av en prestandadeklaration och är CE-märkt. När det behövs ska distributören se till att det finns kemikalieinformation om produkten. Vidare ska distributören se till att produkten åtföljs av bruksanvisningar och säkerhetsföreskrifter.

Prestandadeklarationen, kemikalieinformation, bruksanvisningar och säkerhetsinformation ska vara på svenska för byggprodukter som säljs i Sverige. Distributören ska vid förfrågan visa/lämna ut dem. Det räcker inte att bara hänvisa till tillverkarens hemsida på internet.

Vid eventuellt besök vill vi ta del av följande dokumentation:

- prestandadeklaration och CE-märkningen
- bruksanvisningar och säkerhetsföreskrifter för produkten

Distributören är också skyldig att se till att produkten har en beteckning som gör den spårbar och att tillverkaren uppgett sitt firmanamn eller varumärke och kontaktuppgifter där. Är produkten köpt av en importör så ska denna ha uppgett sitt firmanamn, varumärke och kontaktuppgifter på produkten. Om det inte är möjligt ska uppgifterna finnas på förpackningen.

Finns det skäl för distributören att tro att produktens prestanda inte stämmer med den uppgivna eller att tillverkningskontrollen eller bedömningen av produktens egenskaper inte är gjorda i enlighet med den harmoniserade standarden, får produkten inte säljas. I så fall skall tillverkaren eller importören underrättas.

Om distributören säljer byggprodukter under eget företagsnamn eller varumärke likställs han med en tillverkare och är skyldig att prestandadeklarerar och CE-märka produkterna. Om produkten redan är provad i enlighet med den harmoniserade standarden av den ursprungliga tillverkaren, finns det möjlighet att använda dessa provningsresultat och dokumentation om dem. Men det förutsätter att distributören har tillverkarens skriftliga tillstånd för det.

Sanktioner

Om en produkt har CE-märkts trots att den inte överensstämmer med gällande krav för CE-märkning, ska den som ansvarar för CE-märkningen omedelbart vidta rättelse så att överträdelsen upphör.

Sker inte rättelse ska Boverket besluta om föreläggande om rättelse. Ett sådant föreläggande kan förenas med vite.

Om rättelse ändå inte sker kan det bli fråga om att utfärda förbud mot försäljning av produkten.

Överträdelse av bestämmelserna om CE-märkning kan leda till böter vid oakt-samhet eller uppsåt.

Byggsanktionsavgift kan utkrävas för produkter som saknar prestandadeklaration när sådan krävs enligt byggproduktförordningen.

Kontakter på Boverket

Är det något som är oklart eller har du frågor går det att kontakta Boverket via registraturen@boverket.se, ange dnr 1119-2494/2013.

Mer information

1. Vilket ansvar har jag för CE-märkning?
<http://www.boverket.se/Bygga--forvalta/CE-markning-och-marknadskontroll/Informationsmaterial-om-CE-markning1/Vilket-ansvar-har-jag-for-CE-markning/>
2. Boverkets broschyr ”CE-märk nu!”.
<http://www.boverket.se/Om-Boverket/Webbokhandel/Publikationer/2012/CE-mark-nu/>